

Sygn. akt III Ca 402/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2023 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący-Sędzia Sądu Okręgowego Magdalena Balion – Hajduk

Sędziowie Sądu Okręgowego Henryk Brzyzkiewicz

Roman Troll

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 września 2023 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko K. A., R. A., H. D., K. J., A. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt I C 233/22

oddala apelację;

przyznaje adwokatowi M. M. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 165,60 zł (sto sześćdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu pozwanych K. A., R. A., H. D., A. K.;

nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Roman Troll SSO Magdalena Balion - Hajduk SSO Henryk Brzyzkiewicz

Sygn. akt III Ca 402/23

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach wyrokiem z dnia 20 grudnia 2022 roku oddalił powództwo (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. o zapłatę solidarnie od pozwanych K. A., R. A., H. D., K. J. oraz A. K. kwoty 23 855,73 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zapłaty kosztów procesu.

Sąd Rejonowy zasądził także od powódki na rzecz pozwanej K. J. koszty procesu oraz przyznał wynagrodzenie adwokatowi pełniącemu funkcję kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu pozwanych K. A., R. A., H. D., A. K..

Sąd Rejonowy ustalił, że 23 maja 2011 roku E. A. (1) złożył deklarację członkowską do Zachodnia (...), Oddział w Z. i otrzymał nr członkowski (...).

W dniu 22 lipca 2011 roku (...) z siedzibą w Ł. zawarła z E. A. (1) umowę pożyczki konsumenckiej o numerze (...) na celem mieszkaniowe w wysokości 15 000 zł, na okres od dnia 22 lipca 2011 roku do dnia 9 lipca 2016 roku. Całkowity koszt pożyczki wynosił 10 438,94 zł, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 27,53 %. Natomiast całkowita wysokość wszystkich kosztów, opłat i prowizji wynosiła 13 236,94 zł. Zgodnie ze zleceniem pożyczkobiorcy kwota pożyczki miała zostać przekazana na nr rachunku bankowego (...). E. A. (1) własnoręcznie podpisał umowę pożyczki. Pożyczka miała zostać spłacona w 60 miesięcznych ratach. Z tego 59 rat po 411,49 zł i ostatnia 60 rata korygująca w kwocie 411,03zł.

W związku z zawartą umową pożyczki dokonano na rzecz pierwotnego wierzyciela (...) jednej wpłaty w kwocie 411,48 zł, w dniu 9 sierpnia 2011 roku.

E. A. (1) zmarł w dniu 24 sierpnia 2011 roku w P..

Prawomocnym postanowieniem z dnia 6 października 2021 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 811/18, Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach stwierdził, że spadek po E. A. (1) synu A. i A., zmarłym w dniu 24 sierpnia 2011 roku w P. i mającym ostatnie miejsce zwykłego pobytu, dziedziczą na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza, jego siostry R. A., H. D., K. J. A. K. oraz bratanek K. A., każdy z nich w 1/5 części.

W dniu 22 sierpnia 2012 roku G. B. działający jako Prezes Zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., udzielił w formie aktu notarialnego, pełnomocnictwa M. L. do złożenia oświadczenia o treści: „ W dniu 23 sierpnia 2012 roku (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu złożył oświadczenie, w formie aktu notarialnego, że potwierdza, iż w dniu 26 marca 2012 roku na podstawie umowy dotyczącej obsługi wierzytelności (...) w odniesieniu do segmentu 13, w treści nadanej aneksem nr (...) z dnia 9 sierpnia 2012 roku, (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu dokonała na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., powierniczego przelewu wierzytelności, określonych w załączniku do powyższej umowy wraz ze wszystkimi zabezpieczeniami (wierzytelności (...)), a Asekuracja przelew ten przyjęła. Zestawienia wykazów Wierzytelności 13B stanowią załącznik nr 1 – 16 do niniejszego aktu”

W dniu 23 sierpnia 2012 roku (...) S.a.r.l. z siedzibą wL. (za którą działali B. I. oraz C. G.) oraz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (za którą działał M. L.) złożyły oświadczenie, w formie aktu notarialnego, że potwierdzają, iż w dniu 26 marca 2012 roku na podstawie umowy dotyczącej obsługi wierzytelności 13B w odniesieniu do segmentu 13, w treści nadanej aneksem nr (...) z dnia 9 sierpnia 2012 roku, (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu dokonała na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., powierniczego przelewu wierzytelności, określonych w załączniku do powyższej umowy wraz ze wszystkimi zabezpieczeniami (wierzytelności (...)), a Asekuracja przelew ten przyjęła. Zestawienia wykazów Wierzytelności (...) stanowią załącznik nr 1 – 16 do niniejszego aktu.

W dniu 23 sierpnia 2012 roku (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu (za którą działali B. I. oraz C. G.) oraz Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa Wspólnota z siedzibą we W. (za którą działali Z. K. i R. R.) złożyły oświadczenie, w formie aktu notarialnego, że potwierdzają, iż w dniu 26 marca 2012 roku na podstawie umowy przelewu wierzytelności o treści nadanej aneksem nr (...) z dnia 9 sierpnia 2012 roku, (...) dokonał przelewu wierzytelności, określonych w załączniku do powyższej umowy wraz ze wszystkimi zabezpieczeniami (wierzytelności 13B), na rzecz (...), a (...) przelew ten przyjęła Wskazano, że zestawienia wykazów Wierzytelności 13B stanowią załącznik nr 1 – 16 do niniejszego aktu.

Uprawnieni do reprezentacji (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu byli B. I. oraz C. G..

Uprawnieni do reprezentacji (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. był jednoosobowo G. B. jako prezes zarządu.

Uprawnieni do reprezentacji Spółdzielczej (...) z siedzibą w G. byli Z. K. i R. R..

W dniu 26 marca 2012 roku na podstawie umowy przelewu wierzytelności (w formie pisemnej z podpisami poświadczonymi notarialnie) (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu (za którą działali B. I. oraz C. G.) oraz Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa Zachodnia z siedzibą w Ł. (którą reprezentują A. G., W. G. i K. K.) zawarły umowę przelewu wierzytelności. Zgodnie z treścią Artykułu II, 2.1. Przeniesienie wierzytelności – na podstawie niniejszej umowy, (...) przenosi na emitenta ((...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu) wszelkie Wierzytelności (...). Listę określającą dłużników poszczególnych Wierzytelności (...) zawiera załącznika nr 5, zaś emitent nabywa te wierzytelności. Przeniesienie Wierzytelności (...) na emitenta stanie się skuteczne w Dniu Podpisania.

Do powyższej umowy nie przedłożono żadnego załącznika.

W dniu 26 marca 2012 roku na podstawie umowy dotyczącej obsługi Wierzytelności 13B w odniesieniu do segmentu 13 (w formie pisemnej z podpisami poświadczonymi notarialnie) (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu (za którą działali B. I. oraz C. G.) zawarła z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (za którą działał G. B.) umowę powierniczego przelewu Wierzytelności (...), przez którą należy rozumieć wierzytelności względem osób trzecich powstałe na mocy umów kredytów i pożyczek, zawieranych w toku prowadzonej przez (...) działalności, które to wierzytelności zostały przeniesione przez (...) w celu ich dalszej windykacji przez przez Asekurację w imieniu własnym lecz na rzecz zleceniodawcy ((...) S.a.r.l. z siedzibą w L.), stanowiące aktywa, które na mocy umowy cesji są zarządzane przez Asekurację.

Do powyższej umowy nie przedłożono żadnego załącznika.

Pismami z dnia 10 lutego 2014 roku strona powodowa skierowała do pozwanych R. A., H. D., K. J. A. K. oraz K. A. przedsądowe wezwania do zapłaty. Korespondencja została wysłana na adresy ustalone przez stronę powodową na podstawie informacji uzyskanych z urzędu Miasta P. oraz z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Sąd Rejonowy jako podstawę prawną wyroku powołał art. 720 § 1 k.c. , art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. oraz art. 509 § 1 k.c. Podstawa była umowa pożyczki z dnia 22 lipca 2011 roku.

Sąd I instancji podkreślił, że obowiązek wskazania dowodów, potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony, ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.).

Powód celem wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia przedłożył między innymi kserokopię umowy pożyczki z dnia 22 lipca 2011 roku o numerze (...). Przedłożono również kserokopię oświadczenia sporządzonego w formie aktu notarialnego o zawarciu umowy przelewu wierzytelności pomiędzy S. (...) z siedzibą we W. (dalej jako: (...)), a (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu (wraz z tym oświadczeniem strona powodowa przedłożyła w sprawie załącznik nr 1, który nie zawierał podpisów ani pieczęci notariusza). Jednocześnie strona powodowa przedłożyła oświadczenia sporządzonego w formie aktu notarialnego o zawarciu umowy przelewu powierniczego pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., a (...) S.a.r.l. z siedzibą w L. (wraz z tym oświadczeniem strona powodowa przedłożyła w sprawie załącznik nr 1, który nie zawierał podpisów ani pieczęci notariusza). Jednocześnie dołączono wyciągi z umowy przelewu wierzytelności, jak również z umowy przelewu powierniczego, które nie zawierały żadnego załącznika.

Sąd Rejonowy wskazał, że cesja wierzytelności jest umową, z mocy której wierzyciel (zbywca, zwany też cedentem) przenosi na nabywcę (cesjonariusza) wierzytelność przysługującą mu wobec dłużnika (debitora). Umową cesji dotychczasowy wierzyciel przenosi więc wierzytelność na nowego wierzyciela. Podstawowym wynikiem przelewu

wierzytelności jest sukcesyjne wstąpienie cesjonariusza w miejsce cedenta. Umowa przelewu wierzytelności jest umową kauzalną. Oznacza to, że do ważności przelewu niezbędne jest nie tylko oświadczenie o przeniesieniu wierzytelności, ale także wykazanie istnienia podstawy prawnej rozporządzenia (causa). Stanowi ona samodzielną przesłankę ważności umowy przelewu wierzytelności. Umowa przelewu wierzytelności, w której brak causy jest nieważna.

Sąd I instancji uznał, że w przedmiotowej sprawie, na podstawie dokumentów przedłożonych przez stronę powodową (oświadczenia w formie aktów notarialnych i wyciągi z umów z podpisem notarialnie poświadczonym), nie sposób nie sposób jednoznacznie określić przyczyny dokonania przelewu wierzytelności. Uznać więc należy, iż strona powodowa nie udowodniła, że miała miejsce skuteczna cesja wierzytelności dochodzonej w niniejszej sprawie. To powód jest zobowiązany do wykazania, że nabył od pierwotnego wierzyciela tę konkretną wierzytelność. Powyższe nie zostało wykazane przez stronę powodową w niniejszym postępowaniu. Jedynym dowodem powołanym przez powoda, z którego wynikać miało przejście wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki z dnia 22 lipca 2011 roku, o numerze (...), był niepodpisany przez nikogo załącznik nr 1 – opisany, jako wykaz Wierzytelności 13B / (...)/. Powyższy dowód został dołączony, przez pełnomocnika strony powodowej, do kserokopii aktów notarialnych z dnia 23 sierpnia 2012 roku: rep. A nr (...) oraz rep. A nr (...) (k:5v i 6v). Jednakże treść tych aktów notarialnych, ani treść innych dowodów przedłożonych przez stronę powodową nie wskazuje, że załączniki, o jakich mowa powyżej, istotnie stanowiły załącznik do umowy przelewu wierzytelności pomiędzy pierwotny wierzycielem, a (...) S.a.r.l. z siedzibą w L.. Wskazać należy, że samo przedłożenie załączników w materiale dowodowym wraz z oświadczeniami zawartymi w akcie notarialnym, nie daje podstaw do uznania, że były one elementem porozumienia pomiędzy stronami czynności prawnej. Tym samym nie wykazano, że treścią umowy przelewu wierzytelności istotnie objęte było zadłużenie E. A. (1) z tytułu umowy pożyczki numer (...). Jednocześnie, opierając się na tożsamych przesłankach Sąd stwierdził, że strona powodowa nie wykazała, że również umowa przelewu powierniczego obejmowała ww. umowę pożyczki numer (...). Co istotne, okoliczność braku wykazania przez powódkę, że w ramach zawartej umowy cesji wierzytelności doszło do przeniesienia roszczeń wynikających z umowy pożyczki z dnia 22 lipca 2011 roku, o numerze (...), była podnoszona przez pełnomocnika pozwanej K. J. (k.280). Pomimo tego strona powodowa nie zaproponowała żadnego dowodu wykazującego tę okoliczność, mimo przedłożenia szeregu innych dokumentów.

Powódka w apelacji zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

- art. 510 § 1 i § 2 k.c. przez niewłaściwą interpretację i błędne przyjęcie, że strona powodowa nie udowodniła, że miała miejsce skuteczna cesja wierzytelności, albowiem brak jest causy przelewu,
- art. 509 § 1 k.c. przez błędne zastosowanie polegające na zastosowanie sankcji nieskuteczności wobec wyciągu z umowy przelewu wierzytelności z 26 marca 2012 roku oraz umowy dotyczącej obsługi wierzytelności (...) w odniesieniu do segmentu 13 z dnia 26 marca 2012 roku w zakresie dotyczącym przelewu wierzytelności przysługującej od E. A. (1), podczas gdy brak jest podstaw do przyjęcia, że umowy dotyczące przelewu wierzytelności są nieskuteczne w tym zakresie,
- art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. przez niewłaściwą interpretację i błędne przyjęcie, że powód nie wykazał cesji wierzytelności, podczas gdy przelew tej wierzytelności wynika z wyciągu z umowy przelewu wierzytelności zbywcy z 26 marca 2012 roku i umowy dotyczącej obsługi wierzytelności 13B, w odniesieniu do segmentu 13 z dnia 26 marca 2012 roku.

Powódka zarzuciła także naruszenie przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na wynik sprawy, to jest:

- art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów przez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonanie ustaleń faktycznych niemających w nim oparcia i sprzeczne z rzeczywistym stanem prawnym polegającym na uznaniu, że umowy cesji wierzytelności pomiędzy powódką, a poprzednikami prawnymi powódki są nieskuteczne z powodu braku causy przelewu,

- art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na uznaniu, że umowa przelewu i umowa dotycząca obsługi przelewu wierzytelności odniesieniu do segmentu (...) z 26 marca 2012 roku nie stanowi dowodu cesji zindywidualizowanej wierzytelności należnej od E. A. (1).

Powódka wniosła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje. W uzasadnieniu apelacji ponad ponadto wskazała, że dokonywanie powierniczego przelewu wierzytelności jest powszechnie aprobowane w orzecznictwie. Przelew wierzytelności celem jej ściągnięcia polega na tym, że wierzyciel powierzający zbywa swoją wierzytelność na rzecz powiernika, który zobowiązuje się do ściągnięcia jej dłużnika oraz do wydania, powierzającemu uzyskanego świadczenia. Zgodnie z art. 510 § 1 k.c. strony mogą swobodnie ukształtować umowy sprzedaży wierzytelności i przyjąć że skutek rozporządzający tj. przenoszący wierzytelność na nabywcę może nastąpić w innym czasie niż skutek zobowiązujący zbywcę do przeniesienia wierzytelności. Umowa rozporządzająca zawarta w wykonaniu wcześniejszego zobowiązania do przeniesienia wierzytelności wystarcza do skutecznej cesji wierzytelności. Umowa przelewu wierzytelności nie musi określać zobowiązania w wykonaniu, którego dochodzi do przeniesienia wierzytelności, strony mogą się również porozumieć co do causy przelewu przez fakty konkludentne.

Kurator dla nieznanych z miejsca pobytu pozwanych wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych, wskazując, że nie doszło do naruszenia zarzucanych w apelacji przepisów, ponieważ Sąd trafnie ustalił, że brak jest dostatecznie oznaczonej causy przelewu, gdyż wskazane przez stronę powodową wyciągi z umowy z dnia 26 marca 2012 roku nie są wystarczającą podstawą do stwierdzenia skutecznej cesji wierzytelności poprzez jej niedookreślenie w sposób dostateczny oraz niespełnienie ustawowych wymogów.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Apelacja nie odniosła skutku.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił w sprawie stan faktyczny w oparciu o zebrane dowody, a ich ocena mieści się w dyrektywie zawartej w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wskazał fakty, które uznał za udowodnione i dowody, na których się oparł. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy nie naruszają reguł wynikających z doświadczenia życiowego i zasad logiki. Sąd odwoławczy instancji nie znajduje podstaw do ich korygowania.

Sąd Rejonowy dokonał całościowej, kompleksowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjętą przez ten sąd podstawę prawną i unikając zbędnych powtórzeń przyjmuje je za własne.

Odnosząc się do apelacji wskazać należy, że nie to było przedmiotem rozważania Sądu I instancji to czy dopuszczalne jest zawieranie umów powierniczego przelewu wierzytelności czy też nie. Sąd I instancji ustalił, że do takiego powierniczego przelewu wierzytelności doszło, niemniej jednak strona powodowa nie wykazała, że przedmiotem tych umów była wierzytelność przysługująca od poprzednika prawnego pozwanych pożyczkobiorcy E. A. (2). Powódka dołączyła do akt sprawy obie umowy z 26 marca 2012 roku to jest umowę przelewu wierzytelności zawartą pomiędzy (...) S.a.r.l. z siedzibą w L. oraz S. (...) z siedzibą w Ł., w której (...) przeniósł na emitenta ((...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu) wszelkie Wierzytelności 13B. Listę określającą dłużników poszczególnych Wierzytelności (...) ma zawierać załącznik nr 5 oraz umowę zawartą pomiędzy (...) S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. - umowę powierniczego przelewu Wierzytelności (...), przez którą należy rozumieć wierzytelności względem osób trzecich powstałe na mocy umów kredytów i pożyczek, zawieranych w toku prowadzonej przez (...) działalności, które to wierzytelności zostały przeniesione przez (...) w celu ich dalszej windykacji przez przez Asekurację w imieniu własnym, lecz na rzecz zleceniodawcy ((...) S.a.r.l. z siedzibą w L.), stanowiące aktywa, które na mocy umowy cesji są zarządzane przez Asekurację. Obie umowy nie zawierają żadnych załączników, które konkretyzowałyby których wierzytelności dotyczą i czy znajduje się wśród nich wierzytelność dochodzona w niniejszym procesie.

Powódka dołączyła do akt jeden załącznik znajdujący się karcie 5vetre, jest to tabela w niezwykle małym i trudnym do odczytania formacie w formie tabeli, nad którą znajduje się treść „załącznik nr 1 wykaz wierzytelności (...) / (...)”. Nie wiadomo jednak, do jakiej umowy ten załącznik należy przyporządkować (w umowie z 26 marca 2012 roku jest mowa o zał. nr 5 – art. I pkt 2.4 umowy), nie został on opisany i nie został również potwierdzony za zgodność z oryginałem. Sąd Rejonowy zasadnie zatem uznał, że powódka nie wykazała, że przysługuje jej objęta niniejszym postępowaniem wierzytelność.

Sąd Okręgowy, mając powyższe na uwadze na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

Wynagrodzenie kuratora w kwocie 885,60zł Sąd przyznał na podstawie § 1 ust. 1 i ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2013 r. poz. 1476) w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 461 t.j.) w zw. z § 21 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) .

SSO Roman Troll SSO Magdalena Balion –Hajduk SSO Henryk Brzyżkiewicz